

Ο άγιος Παΐσιος ως θείο δώρο στην Εκκλησία και στην Οικουμένη (Ιερομόναχος Αρτέμιος Γρηγοριάτης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Αυγούστου 21, 2018

Ομιλία του ιερομονάχου Αρτεμίου Γρηγοριάτου, εκφωνηθείσα εις τον Ιερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Κιλκίς την 2αν/15ην Μαρτίου 2015.

Πάλιν και πολλάκις προ πάντων εμείς οι Ορθόδοξοι οφείλουμε να ευγνωμονούμε τον δωρεοδότη Τριαδικό Θεό μας για τις αναρίθμητες ευλογίες που καθημερινώς και αφειδώς μας χαρίζει.

Είναι βέβαια τόσο μεγάλες και τόσες πολλές οι αφανείς και φανερές θείες δωρεές, όπου κανείς ανθρώπινος νους ή και αγγελικός δεν μπορεί ούτε να τις συλλάβη, ούτε να τις διηγηθή.

Πάλιν και πολλάκις αρμόζει να Τον ευχαριστούμε κυρίως για τη μεγαλύτερη και ανώτερη απ' όλες τις δωρεές Του, για τη ροπή και την εξοικείωσι προς Αυτόν, δηλαδή **για τη θέωσι του ανθρώπου**, το καθ' ομοίωσιν. Πάλιν και πολλάκις χρειάζεται να προσευχόμαστε και να Τον δοξολογούμε αδιαλείπτως και για όλα, αν θέλουμε να ονομαζόμαστε ευγνώμονες δούλοι και αληθινοί χριστιανοί.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, ακόμη περισσότερο θα πρέπει να τον δοξάζουμε και για τα έμψυχα δώρα Του, για τους επιγείους Αγγέλους και τους ουρανίους ανθρώπους, δηλαδή για τους **Αγίους της Εκκλησίας μας**. Και τούτο διότι πρωτοπόροι αυτοί, με πρωτοστάτιδα και προστάτιδα την Κυρία Θεοτόκο, με έργα και με λόγια μας χειραγωγούν στο δρόμο προς τη θέωσι, στην οδό της Βασιλείας των Ουρανών. Έπαθαν και έμαθαν τα θεία, στην πράξι και στη θεωρία, έφθασαν από το κατ' εικόνα στο καθ' ομοίωσιν, από το κατά φύσιν στο υπέρ φύσιν, κι έτσι μας δίδαξαν και μας, άλλοτε με τον βίο τους, άλλοτε με τον λόγο τους, άλλοτε με τα θαύματά τους, κι άλλοτε με την εκκωφαντική σιωπή τους, το τέλει πρότυπο του σωστού χριστιανού, του φωτισμένου και αγιασμένου.

Επίσης ο προνοητής και παντογνώστης Κύριος και Θεός μας φρόντισε να έχουμε Αγίους σε κάθε εποχή, για να μη παραπονιόμαστε ότι ακούσαμε τους βίους παλαιότερων Αγίων, χωρίς όμως την ζωντανή παρουσία τους ανάμεσά μας, οι οποίοι έζησαν πριν πολλά χρόνια ή πολλούς αιώνες, ενώ σήμερα δεν υπάρχουν Άγιοι.

Πάντοτε λοιπόν υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν Άγιοι ως πρότυπα ζωής, για να έχουμε τα ζωντανά παραδείγματα ως φάρους τηλαυγείς στην πολυτάραχη ζωή μας. Να μας φωτίζουν, να μας παρηγορούν, να μας στηρίζουν και να μας εμπυχώνουν στον πνευματικό μας αγώνα . Και καθώς τονίζει ο άγιος Φιλόθεος ο Κόκκινος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ό,τι ήσαν οι Προφήτες για τους προ Χριστού ανθρώπους, είναι τώρα οι Θεόπτες Άγιοι για τους μετά Χριστόν ανθρώπους. Όπως οι Προφήτες στήριζαν και παρηγορούσαν τους παλαιούς πιστούς και τους ετοίμαζαν για την Πρώτη Παρουσία του Χριστού, έτσι και οι Θεόπτες στηρίζουν και παρηγορούν όλους εμάς, τους μετά Χριστόν πιστούς, προετοιμάζοντάς μας για τη Δευτέρα Παρουσία Του και τη μέλλουσα Βασιλεία.

Με αυτές τις προϋποθέσεις λοιπόν έχουμε και νεωτέρους Αγίους, τον άγιο Νεκτάριο, τον άγιο Νικόλαο Πλανά, τον άγιο Παναγή Μπασιά, τον άγιο Σιλουανό, τον άγιο Αρσένιο τον Καππαδόκη, τον άγιο Πορφύριο τον Καυσοκαλυβίτη, και άλλους πολλούς, μεταξύ των οποίων εξέχουσα θέσι έχει και ο εν λόγω Γέροντας και **άγιος Παΐσιος ο Αγιορείτης**. Τώρα λοιπόν κι εμείς, όπως οι άγιοι Απόστολοι περί του σαρκωθέντος Λόγου Κυρίου Ιησού, μπορούμε να καυχώμεθα εν Κυρίω λέγοντας για τους συγχρόνους αυτούς Αγίους μας: *«Ο ακηκόαμεν, ο εωράκαμεν τοις οφθαλμοίς ημών, ο εθεασάμεθα και αί χείρες ημών εψηλάφησαν... και εωράκαμεν και μαρτυρούμεν και απαγγέλλομεν»* (Α΄ Ιωάν. α΄ 1-2).

Πολλά ωφέλιμα δημοσιεύτηκαν για τον βίο, τα θαύματα και τη διδασκαλία του αγίου Παϊσίου και οικοδόμησαν πολλούς ανθρώπους, πιστούς και ολιγοπίστους. **Σπουδαιότερα κατά την κρίσι μας είναι ο κατά πλάτος οσιακός βίος του από τον μακαριστό παπα-Ισαάκ και τη συνοδεία του, καθώς και οι διδαχές του Γέροντος Παϊσίου από την Ιερά Μονή αγίου Ιωάννου του Θεολόγου Σουρωτής, όλα συγγραφέντα από πνευματικά τέκνα του αγίου Παϊσίου .** Η έκδοσις των διδαχών του Γέροντος ακόμη συνεχίζει, υπολογίζεται δε σε 20 τόμους.

Ο όσιος Παΐσιος γεννήθηκε στα Φάρασα της αγιοτόκου Καππαδοκίας το 1924 από γονείς ευσεβείς, τον Πρόδρομο και την Ευλογία. Γόνος πολύτεκνης οικογένειας, βαπτίσθηκε από τον άγιο Αρσένιο τον Καππαδόκη και έλαβε και το όνομά του, ο οποίος Άγιος προέβλεψε ότι ο τότε νεοφώτιστος Αρσένιος θα γίνη μοναχός.

Την ίδια χρονιά με όλη την οικογένεια και τους συμπατριώτες του ήλθαν ως πρόσφυγες στην Κέρκυρα, κατόπιν στην Ηγουμενίτσα και τέλος εγκαταστάθηκαν στην Κόνιτσα. Από μικρός έμαθε τα ιερά γράμματα και ευλαβείτο τον κοιμηθέντα ήδη άγιο Αρσένιο. Διάβαζε την Αγία Γραφή και τα Συναξάρια, νήστευε, αγρυπνούσε και προσευχόταν πολύ. Τελείωσε το Δημοτικό και ασχολήθηκε ολοπρόθυμα με την ξυλουργική τέχνη, όπως ο Κύριός μας στη Ναζαρέτ.

Δεκαπέντε χρονών, μετά από μια σκληρή δοκιμασία πίστεως που του υπέβαλε άθεος

δαρβινιστής, έμεινε ακλόνητος στην πίστι του προς τον Χριστό, και αμέσως αξιώθηκε να γίνη θεόπτης, να δη το ιλαρό και άκτιστο φως Του. Έκτοτε αποφάσισε οριστικά να γίνη καλόγηρος και αναζητούσε εναρέτους γέροντες. Λιτοδίαιτος, ασκητικός και ησυχαστικός έτρεχε στο εξωκκλήσι της αγίας Βαρβάρας για τον κανόνα του. Τις ελεύθερες ώρες του νουθετούσε την παρέα του.

Στα χρόνια της Κατοχής και του εμφυλίου πολέμου πέρασε πολλές κακουχίες, αλλά δεν λιποψύχησε, ούτε έχασε το θάρρος του. Το 1945 κατατάχθηκε στο στρατό ως διαβιβαστής. Ευχαριστούσε τον Θεό που απαλλάχθηκε από την ένοπλη συμμετοχή. Αργότερα χρησιμοποιούσε παραβολικά την ιδιότητά του ως ασυρματιστού, συμβολίζοντάς τη με τη ζωή του μοναχού που στέλνει σήματα στον Θεό. Έπαθε κρυοπαγήματα, αλλά γλίτωσε τον ακρωτηριασμό. Χαιρόταν ο ίδιος να βρέχεται, να κουράζεται, να κρύνη, για να μη ταλαιπωρούνται οι συστρατιώτες του. Θυσία για τους άλλους. Κάποτε γλίτωσε τη μονάδα τους με τον ασύρματο. Πολλές φορές διέφυγε τον θάνατο χάριτι Θεού. Μολαταύτα δεν παρέλειπε να νηστεύη και να προσεύχεται.

Το 1950 απολύθηκε από το στρατό και επισκέφθηκε το Άγιον Όρος. Αρχικώς δεν αναπαύτηκε, γι' αυτό επέστρεψε στην Κόνιτσα να εργαστή ως ξυλουργός και αγρότης, μη παραλείποντας τους ασκητικούς του αγώνες. Αγρυπνούσε και κοιμόταν στο τσιμέντο. Με το μισθό που έπαιρνε δεν λησμονούσε την ελεημοσύνη.

Το 1953 μοίρασε τις οικονομίες του στους φτωχούς και έφυγε για τον Ιερό Άθωνα. Εγκαταστάθηκε στην Ιερά Μονή Εσφιγμένου, όπου διακόνησε ως φούρναρης, τραπεζάρης, ξυλουργός, αρχοντάρης, ψάλτης και εκκλησιαστικός. Εδώ βρήκε εναρέτους πατέρες και πρόσθεσε άσκησι στην άσκησι. Αντιμετώπισε φοβερούς πειρασμούς, αισθητές δαιμονικές επιθέσεις.

Το 1954 έλαβε ρασοευχή με το όνομα Αβέρκιος. Τότε διετέλεσε διακονητής στο ξυλουργείο με ένα δύστροπο γέροντα, στον οποίο έκανε αιματηρή υπακοή και πολλή υπομονή. Έτσι έπαθε βρογχεκτασία, είχε συχνές αιμοπτύσεις. Συνάμα όμως δέχθηκε μεγάλες επισκέψεις της θείας χάριτος. Αργότερα πήγε σε εναρέτους γέροντες στην Κουτλουμουσιανή Σκήτη και στην Ι. Μονή Φιλοθέου, όπου διακόνησε στην τράπεζα και στο δοχειό. Πράος, ειρηνικός, καλωσυνάτος. Για 3 μήνες φιλοξενήθηκε σε φιλομόναχο σπίτι στην Κόνιτσα, για τη βελτίωσι της υγείας του. Το 1956 επωνομάστηκε οριστικά Παΐσιος. Μα δεν μπόρεσε να φύγη για την αγαπημένη του ησυχία. Κατόπιν σημείου και εντολής της Παναγίας, έφυγε το 1958 από το Άγιον Όρος για τη Μονή Στομίου στην Κόνιτσα, όπου τον περίμεναν νέοι αγώνες, νέες δοκιμασίες, νέα στεφάνια.

Με πολλές θυσίες αναστήλωσε το καμένο μοναστήρι. Ευεργετούσε τους φτωχούς, νήστευε, αγρυπνούσε. Συν τοίς άλλοις μετέφερε τα λείψανα του αγίου Αρσενίου από

την Κέρκυρα. Αντιμέτωπος σθεναρά τους αιρετικούς Ευαγγελικούς, τους **Μακρακιστές**, ενώ εξυπηρέτησε κάποιους Μουσουλμάνους, βοηθώντας τους να μάθουν την αλήθεια, να βαπτισθούν. Εκεί δέχθηκε πολλές δαιμονικές επιθέσεις, μα είχε και απaráμιλλη θεία παρηγοριά, βλέποντας καθημερινώς τα σημεία της θείας προνοίας, ακόμη και στα παραμικρά πράγματα.

Το 1962 αποφάσισε να φύγει για το Σινά, για την ποθητή του ησυχία. Εκεί επιδόθηκε σε υπεράνθρωπες ασκήσεις, αλλά συγχρόνως είχε πολλές θείες εμπειρίες, τις οποίες με νοσταλγία θυμόταν αργότερα. Εργάστηκε στο ξυλουργείο και στη συντήρησι παλαιών εικόνων της Μονής της αγίας Αικατερίνης με πολλή σιωπή και δεξιοτεχνία. Διά προσευχής έλυσε την ανομβρία του τόπου. Εγκαταστάθηκε στο ασκητήριο των αγίων Γαλακτίωνος και Επιστήμης, γύριζε ξυπόλυτος με πενιχρά ρούχα, ελάχιστη τροφή, τσάι και λίγο νερό. Εκεί πέρασε μεγάλους πειρασμούς, αλλά η χάρις του Θεού τον φύλαξε. Ένα κονσερβοκούτι έγινε κατσαρόλα, πιάτο, ποτήρι και μπρίκι για όλες τις βιοτικές ανάγκες του. Κοινωνούσε κάθε βδομάδα ή κάθε δεκαπέντε ημέρες. Έτσι ελάμβανε μεγάλη δύναμη. Με τα ξυλόγλυπτα που κατασκεύαζε ενίσχυε οικονομικά τους Βεδουίνους. Όλοι τον αγαπούσαν, τον αποκαλούσαν Αμπούνα Παΐζι.

Το 1964 έπαθε άσθμα, γι' αυτό αναγκάστηκε να αφήσει την συναϊτική έρημο. Επανέκαμψε στον Άθωνα, εγκαταστάθηκε στην Ιβηριτική Σκήτη, όπου απέκτησε την πρώτη συνοδεία, μεταξύ των οποίων τον ιερομόναχο Βασίλειο, μετέπειτα ηγούμενο στις Ιερές Μονές Σταυρονικήτα και Ιβήρων, και τον ιερομόναχο Γρηγόριο, μετέπειτα Σταυρονικητιανό και κατόπιν Γέροντα του Κελλίου αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, πλησίον της Παναγούδας. Ξανά εδώ δεν έπαυσε τους ησυχαστικούς αγώνες, τη φιλοξενία και την ελεημοσύνη. Κατόπιν υπακοής στον Γέροντά του παπα-Τύχωνα, έγινε μεγαλόσχημος το 1966. Την ίδια χρονιά στο Κέντρο Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ελλάδος έκανε σοβαρή εγχείρησι στους πνεύμονες, λόγω επιδεινώσεως της ασθενείας του. Εκεί τον επισκέφθηκαν φιλομόναχες νέες, του έδωσαν αίμα, και αυτές έγιναν οι πρώτες μοναχές στο Ησυχαστήριο της Σουρωτής. Έλαβε αίμα και τους έδωσε πνεύμα.

Κατόπιν εντολής του Γέροντά του πήγε στα Κατουνάκια, όπου συνανεστράφη με προχωρημένους πνευματικά ασκητές, τους οποίους βοηθούσε με ρούχα και τρόφιμα. Εδώ πάλι αξιώθηκε της θέας του ακτίστου φωτός. Το 1968 με τους προρρηθέντες ιερομονάχους επάνδρωσε την Ι. Μονή Σταυρονικήτα.

Την ίδια χρονιά εκοιμήθη ο παπα-Τύχων, και την επομένη χρονιά ο όσιος Παΐσιος εγκαταστάθηκε στο ασκητήριο του πνευματικού του, στον Τίμιο Σταυρό, θεωρώντας το μεγάλη ευλογία. Νέοι αγώνες ησυχαστικοί διαδέχθηκαν τους παλαιούς. Πειρασμοί, αγώνες, αλλά παράλληλα νέες θείες παρηγορίες. Εδώ κατόρθωσε να συνδυάσει την ησυχία με την ιεραποστολή, στηρίζοντας και ανακουφίζοντας τους κουρασμένους και ταλαιπωρημένους επισκέπτες από τον καύσωνα της ζωής και το

πέλαγος του κόσμου. Με άφατη χαρά δέχθηκε και τις επισκέψεις του κοιμηθέντος παπα-Τύχωνα, καθώς και του αγίου Αρσενίου του Καππαδόκη, τον Βίο του οποίου επεμελείτο εκείνο τον καιρό.

Τότε πραγματοποίησε ένα προσκύνημα στην Παναγία της Τήνου, και εν συνεχεία συμπαραστάθηκε στην ασθένεια του συνασκητού του π. Αθανασίου Σταυρονικητιανού στο Λαϊκό Νοσοκομείο Αθηνών, αφήνοντας μεγάλη ευλογία σε όλους τους ασθενείς, τους ιατρούς και τους νοσηλευτές. Το νοσοκομείο έγινε λαϊκό προσκύνημα, θεραπευτήριο ψυχών. Στην κηδεία του π. Αθανασίου κατενύγη, διότι τον αγαπούσε πολύ.

Το 1972 επισκέφθηκε την παλαιά του πατρίδα, τα Φάρασα, καθώς και την Κωνσταντινούπολι, προσκυνώντας με πολλή ευλάβεια στην Αγία Σοφία και στη Μονή της Χώρας. Σημαντικό γεγονός εκείνης της εποχής είναι η επίσκεψις της αγίας Ευφημίας στο καλύβι του, η οποία του προείπε όλα τα παγκόσμια μελλοντικά πράγματα μέχρι το τέλος του κόσμου. Έμπιστο πρόσωπο μας διηγήθηκε πως κάποια γεγονότα τα είπε διπλά, δηλαδή: Αν γίνη εκείνο, θα γίνη εκείνο. Αν γίνη το άλλο, θα ακολουθήση το άλλο. Αυτό δείχνει πως στα μελλοντικά παγκόσμια γεγονότα έχει να παίξει σημαντικό ρόλο και η μετάνοια των ανθρώπων εκείνης της εποχής, όπως στην περίπτωση του [Ιωνά με τους Νινευίτες](#). Από την αγία Ευφημία άντλησε αρκετά εσχατολογικά μελλούμενα, τα οποία αναφέρει στις διδαχές του, καθώς και τη μορφή της Αγίας, την οποία περιέγραψε στις μοναχές πως να την αγιογραφήσουν.

Την ίδια εποχή με την προσευχή του βοήθησε μια ψυχή να ανακουφιστή από την κόλασι που βρισκόταν. Αυτή τη διήγησι την ακούσαμε και από το στόμα του, όταν μας επισκέφθηκε στην Ιερά Μονή μας.

Το 1977 επισκέφθηκε την Αυστραλία προς στηριγμόν των εκεί Ελλήνων Ορθοδόξων. Κατά την επιστροφή του στο κελλί του Τιμίου Σταυρού είχε πάλι θεοπτία, που τον γέμισε απέραντη αγαλλίασι. Παράλληλα είδε τον φύλακα Άγγελό του. Σε περίοδο ανομβρίας με την προσευχή του άνοιξαν οι ουρανοί και έβρεξε πολύ.

Το 1979 έφυγε από το κελλί του Τιμίου Σταυρού. Πήγε στο κελλί Παναγούδα, στην Κουτλουμουσιανή Σκήτη, το οποίο και ανεκαίνισε. Από το Τίμιο Σταυρό, στην Παναγία μας: Ανάμεσα στα δύο μέγιστα μυστήρια της ενσάρκου οικονομίας, της Παρθένου Θεοτόκου και του Σταυρού του Κυρίου μας, σημεία και αυτά της σταυρικής του ζωής και της υιοθεσίας από την Προστάτιδα του Άθωνα.

Εδώ πλέον είχε την αισθητή παρουσία των αγίων Μαρτύρων Παντελεήμονος και Λουκιλλιανού, οι οποίοι τον παρηγόρησαν και τον ανακούφισαν από τους σωματικούς πόνους και την κούρασι. Κατ' αυτήν την περίοδο έτρεχε διακαώς -όποτε ευκαιρούσε- στην αγαπημένη του ησυχία, ενώ παράλληλα κατά θεία σύστασι έβλεπε

πολλούς προσκυνητές, τους οποίους στήριζε, παρηγορούσε, ενεθάρρυνε. Προέκοπτε εκ δυνάμεως εις δύναμιν και από δόξης εις δόξαν.

Κατ' εκείνο τον καιρό αισθάνθηκε άρρητη ευωδία από την εικόνα της Θεοτόκου «Αξιόν εστι» και από τα άγια λείψανα του οσιομάρτυρος Κοσμά του Πρωτεπιστάτου. Άλλοτε κάποιοι μοναχοί ανήμερα το Πάσχα είδαν φωταγωγίες στην Παναγούδα, ενόσω ο Γέροντας έλειπε.

Το 1982 επισκέφτηκε τους Αγίους Τόπους και το Σινά. Με πολλή ευλάβεια και θαυμασμό μιλούσε αργότερα για την θεία χάρι που έχει ο Γολγοθάς και ο Πανάγιος Τάφος. Στο Θαβώρ κάτι του συνέβη, και εξ αυτού έδειξε ακριβώς τον τόπο της Μεταμορφώσεως. Στο όρος των Ελαιών ζήτησε να μείνη μόνος, για να προσευχηθή, αγκάλιασε σφιχτά την πέτρα της Γεθσημανή, εκεί όπου προσευχήθηκε ο Χριστός, έκλαψε και προσευχήθηκε πολλή ώρα με λυγμούς. Δείγμα κι αυτό της μεγάλης αγάπης του για τον Σταυρωθέντα και Αναστάντα Κύριο και Θεό μας. Προσκύνησε τον τάφο της Κυρίας Θεοτόκου στον Κήπο της Γεθσημανή, και μας βεβαίωσε πως η εικόνα της Παναγίας της Ιεροσολυμίτισσας είναι η πλέον πιστή με το πρωτότυπο, με το γλυκύτερο πρόσωπο της Πλατυτέρας των ουρανών.

Επέστρεψε στην Παναγούδα, και αναλώθηκε σε πολύωρες αγρυπνίες και προσευχές. Δέχθηκε επισκέψεις και της Κυρίας Θεοτόκου. Το 1987 έκανε εγχείρησι βουβωνοκήλης. Κατόπιν επισκέφθηκε πάλι το Σινά. Στη Θεσσαλονίκη το 1988 συμμετείχε σε συγκέντρωσι κατά της βλάσφημης ταινίας “Ο τελευταίος πειρασμός” στηρίζοντας τους πιστούς από το μπαλκόνι της “Καταφυγής”. Εκατοντάδες ψυχές τότε έξω από το ναό του αγίου Δημητρίου έτρεξαν να πάρουν την ευχή του. Το 1992 σε αγρυπνία προς τιμήν του αγίου Ισαάκ του Σύρου κάποιοι τον είδαν να λάμπη και να αιωρήται.

Αμέτρητες νουθεσίες, θεραπείες, εμψυχώσεις, παρηγορίες, προφητείες, σημεία και τέρατα επιτελέστηκαν από τον άγιο Παΐσιο κατά την παραμονή του στην Παναγούδα. Αρχιερείς και μοναχοί, ιερείς και λαϊκοί, νέοι και γέροι, πλούσιοι και πτωχοί, μορφωμένοι και αμαθείς, έγγαμοι και άγαμοι, παραστρατημένοι, ψυχοπαθείς, ναρκομανείς, δαιμονισμένοι, πλανεμένοι, υδουιστές και βουδιστές έβρισκαν καταφύγιο, θεογνωσία και ιατρεία ψυχής και σώματος στο ευλογημένο κελλί του. Η Παναγούδα είχε γίνει τότε ένα πνευματικό νοσοκομείο για κάθε προσκυνητή.

Όμως μετά από τόσες ασθένειες, βρογχεκτασία, αιμοπτύσεις, δύσπνοια, ευαισθησία στο κρύο, ελκώδη κολίτιδα, δυσκοπάθεια, βουβωνοκήλη, αιμορραγία στα έντερα και σιδηροπενία, καθώς και με τις ανάλογες εγχειρήσεις, απέκτησε και καρκίνο, τον οποίον ο ίδιος τον είχε ζητήσει. Εγχειρίστηκε τον Φεβρουάριο του 1994 και του αφαιρέθηκε ο όγκος του παχέος εντέρου. Αλλά η ασθένεια είχε ήδη κάνει

μεταστάσεις. Υπέμεινε καρτερικά και υποδειγματικά όλους τους πόνους, χωρίς να βαρυγκομή. Αντιθέτως χαιρόταν και δεχόταν κόσμο, όπως πάντα. Κοινωνούσε τακτικά. Με το φοβερό αυτό μαρτύριο του καρκίνου εκοιμήθη ειρηνικά την επομένη της αγίας Ευφημίας, **12 Ιουλίου 1994**. Ετάφη στην Ιερά Μονή αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Σουρωτή Θεσσαλονίκης. Μέχρι σήμερα ο τάφος του αποτελεί παγκόσμιο προσκύνημα. Δεν εγκατέλειψε όμως όλους αυτούς που διακόνησε, όλους αυτούς που τον αγάπησαν, αλλά τους ενίσχυσε και τους ενισχύει και τώρα με διάφορες εμφανίσεις του. Τώρα πια η αγία ψυχή του πρεσβεύει προς Κύριον για τη σωτηρία όλων μας.

* * *

Όποιος ασχοληθή με τη ζωή και το έργο του εγκωμιαζομένου οσίου Παϊσίου, μένει έκθαμβος και εκστατικός με την ισάγγελη πολιτεία του, με τους λόγους και τα θαύματά του. Τόμοι ολόκληροι δεν φθάνουν να ολοκληρώσουν το Συναξάρι του. Κι ενώ οι εγκωμιαστές για άλλους ανθρώπους ψάχνουν να βρουν τι να πουν και τι να επαινέσουν, για τον άγιο αυτόν Γέροντα δεν ξέρουν τι να πρωτοπουν. Ολόκληρη η ζωή του, το πολύμορφο έργο, η διδασκαλία, τα θαύματά του είναι αδύνατον να περιγραφούν, να εγκλωβιστούν σε βιβλία, πόσο μάλλον σε μια ομιλία. Προσπαθεί κανείς να διηγηθή κάποιον θαυμαστό γεγονός της ζωής του, και κάτι άλλο πιο θαυμαστό έρχεται να πάρη τη θέση του. Μοιάζει με ποτάμι που δεν μπορεί να χωρέση μέσα σε μια χούφτα, ή μάλλον με το παράδειγμα του παιδιού που φανερώθηκε στον άγιο Αυγουστίνο, το οποίο προσπαθούσε να βάλη όλη τη θάλασσα σε μια λακκούβα. Τι να πρωτοθαυμάση κανείς, τι να πρωτοεπαινέση!

Πτωχότατος, αλλά πλουσιώτατος στις ευλογίες. Αδύναμος, αλλά πανίσχυρος. Ασθενής, αλλά πυρακτωμένος από τη θεία χάρι. Μοναχός ερημίτης, αλλά και ακάματος ιεραπόστολος. Ασκητής αυστηρός στον εαυτό του, αλλά φιλόανθρωπος και επεικής στους αδυνάτους, στους ασθενείς και στους αδικημένους. Σε όλη του τη ζωή με μια θεία τρέλα, ως μανικός εραστής -επιτρέψτε μου τη λέξι- αγάπησε παράφορα τον Χριστό με όλη την ψυχή του, με όλη την καρδιά του, με όλη την ισχύ του, με όλη τη διάνοιά του, και κατόπιν τον πλησίον του σαν τον εαυτό του, ή μάλλον περισσότερο από τον εαυτό του. Είχε ξεγράψει τον εαυτό του, την ανάπαυσί του, την άνεσι και την καλοπέρασι, για χάρι του Θεού και του πλησίον. Προτιμούσε ο ίδιος να κολαστή, αν χρειαζόταν, προκειμένου να σωθούν οι συνάνθρωποί του, μιμούμενος και σ' αυτό τον Απόστολο Παύλο.

Από μικρός έδειξε αμέτρητο ζήλο στα πνευματικά. Στηριγμένος στη βαθειά πίστι προς τον Κύριο μας Ιησού Χριστό, και βαδίζοντας πάνω στα ασκητικά ίχνη του αγίου Αρσενίου του Καππαδόκη, απέκτησε τον θείο φόβο, σύμφωνα με τους αγίους Πατέρες, και πλήρη εμπιστοσύνη στον Θεό για ό,τι του συνέβαινε. Από την παιδική του ηλικία επιδόθηκε σε μεγάλους πνευματικούς αγώνες, δυσανάλογους με την ασθενική του

κράσι. Νηστείες, αγρυπνίες και προσευχές ήσαν καθημερινό του μέλημα. Παράλληλα εργαζόταν σε γεωργικές εργασίες και στο ξυλουργείο, ώστε να γίνη επιδέξιος τεχνίτης, χωρίς ποτέ να καυχηθή για το έργο του. Απέδιδε τα πάντα στη θεία πρόνοια. Ακράδαντα πίστευε πως τίποτα δεν γίνεται χωρίς τη χάρι του Θεού, κοντά στην ανθρώπινη συνέργεια. Νέος ακόμη βοηθούσε τους φίλους του στις εργασίες τους, ακόμη και τους εχθρούς του, διαβάζοντάς τους παράλληλα την Αγία Γραφή.

Στο στρατό διέπρεψε ως διαβιβαστής, και έτρεχε ολοπρόθυμα να εξυπηρετήσει το τάγμα του σε εξωτερικές εργασίες, βάζοντας διαρκώς τη ζωή του σε κίνδυνο, για να μη κινδυνεύσουν συστρατιώτες του που ήσαν οικογενειάρχες. Προσφορά και θυσία για τους συνανθρώπους του, χωρίς κρατούμενα, ανιδιοτελώς. Γι' αυτό και ο Θεός τον προστάτεψε από κάθε κίνδυνο και από σίγουρο θάνατο.

Τελειώνοντας τη στρατιωτική του θητεία βοηθούσε τους γονείς του, αλλά ό,τι του περίσσευε το έδινε στους φτωχούς, στις χήρες και στα ορφανά, στα θύματα του πολέμου. Κατόπιν μοίρασε τις οικονομίες του, απαλλάχθηκε από κάθε τι που τον έδενε με τον κόσμο, και ως αετός ιπτάμενος πέταξε για τον Άθωνα. Έλεγε χαρακτηριστικά: «Όσο πετάς, τόσο πετάς».

Σ' όλη την μετέπειτα μοναχική του ζωή, στο Άγιον Όρος, στο Στόμιο και στο Σινά, ποτέ δεν χαρίστηκε στον εαυτό του. Ποτέ δεν αναπαύθηκε στα κεκτημένα. Ήθελε με κάθε τρόπο να ευαρεστήση τον Θεό και τους ανθρώπους, σύμφωνα με τις υποσχέσεις της μοναχικής κουράς.

Για να ευαρεστή τον Θεό, κατέφευγε σε ερημικούς τόπους προσευχόμενος απερίσπαστα μόνος με μόνο τον Θεό. Κρυβόταν σε σπήλαια, έκανε αγρυπνίες με κομποσχοίνι, αναρίθμητες μετάνοιες. Πρόσφερε την άσκησι ως θυσία αγάπης για τον Χριστό, και δέχθηκε τις αρρώστιες του με ευχαριστία και δοξολογία. Δεν πανικοβαλλόταν, δεν γόγγυζε, αλλά υπέμενε και δόξαζε τον Κύριο. Θεωρούσε πως ένα "Δόξα σοι ο Θεός" σε καιρό πειρασμών είναι ανώτερο από εκατό "Κύριε ελέησον". Έλεγε με βεβαιότητα: «Όσο με ωφέλησαν οι αρρώστιες, δεν με ωφέλησε η άσκηση που έκανα τόσα χρόνια σαν μοναχός».

Λίγους μήνες πριν κοιμηθή, τον επισκέφθηκε ο μακαριστός Γέροντάς μας [Αρχιμανδρίτης Γεώργιος](#), και παρ' όλες τις οδύνες του, είπε με αστείο τρόπο στον Γέροντά μας: «Γέροντα, αρρωστήσαμε κι εμείς, για να μη παραπονούνται οι κοσμικοί πως μόνο αυτοί αρρωσταίνουν».

Παρ' όλο που έκανε αυστηρή νηστεία εφ' όρου ζωής, κατόρθωνε να την κρύβη μπροστά στους άλλους, για να μη δίνη υποψίες. Μόνο από το λιπόσαρκο και σκελετωμένο του σώμα μπορούσε κανείς να αντιληφθή τις μεγάλες νηστείες του. Τις νύχτες αγρυπνούσε προσευχόμενος. Κοιμόταν ελάχιστα, στο πάτωμα, στις πλάκες,

στα τούβλα, στο τσιμέντο, ή έβαζε πέτρες κάτω από το στρώμα του. **Καταφρονούσε την ανάπαυσι**, σύμφωνα με τον άγιο Ισαάκ.

Τις εργασίες στο κελλί του μόνος του τις έκανε, μέχρι που αρρώστησε. Τακτοποιούσε το καλύβι, κόσσιζε τα χόρτα, έκοβε ξύλα για το χειμώνα. Η αυταπάρνησις, ο ζήλος και το φιλότιμο ενίσχυαν το σώμα του και έκανε περισσότερη άσκησι από άλλους πιο δυνατούς. Η βία στον εαυτό του έφτανε σε οριακά σημεία, συνήθως τα ξεπερνούσε.

Διαρκής μετάνοια τον κατείχε σε όλη του τη ζωή. Πίστευε πως είναι ο πιο αμαρτωλός, εκζητώντας διαρκώς το θείο έλεος, τη συγχώρησι των αμαρτιών του. Είχε μάθει απ' έξω τον Μεγάλο Κανόνα. Του άρεσε να λέγη την προσευχή της μετανοίας του Μανασσή από το Μέγα Απόδειπνο. Την μελετούσε με πνεύμα συντετριμμένο, και ως εκ τούτου ισοπεδωνόταν. Όταν έψαλλε το «Πάντων προστατεύεις αγαθή...», έτρεμε από κατάνυξι. Όταν έφθανε στο σημείο «άλλην γάρ ουκ εχομεν αμαρτωλοί προς Θεόν...», ξεσπούσε σε λυγμούς. Έβγαινε από την εκκλησία, τάχα για να σκουπίση τη μύτη του. **Συνιστούσε σε όλους να μή ζητούν χαρίσματα, παρά μόνον μετάνοια**. Έπειτα τους παρέπεμπε σε πνευματικούς για εξομολόγησι. Χαιρόταν, συνέπασχε με τους μετανοημένους, ενώ στενοχωριόταν με τους αμετανοήτους.

Παράλληλα ασκούσε και τις υπόλοιπες αρετές: Την ξενιτεία, την υπακοή, την ακτημοσύνη, την προσευχή, την ειρήνη της ψυχής, τη διάκρισι, την απλότητα, τη νήψι, την απάθεια, την εμπιστοσύνη στον Θεό.

Η εμπιστοσύνη του στη θεία πρόνοια ήταν συνεχές βίωμα και μόνιμη διδασκαλία του. Νουθετούσε ως εξής: «Αφήστε τον εαυτό σας 100% με τέλεια εμπιστοσύνη στα χέρια του Θεού». Σε κάποιον προπέτη που παραπονιόταν για την αδιαφορία των αρχιερέων και των ιερέων προς το ποίμνιο, του απάντησε σοφά: «Ε, μη τα κάνετε όλα εσείς! Αφήστε και στον Θεό να κάνη κάτι!».

Θεωρούσε το **φιλότιμο** απαραίτητο για την πνευματική ζωή. Οριζε το φιλότιμο ως ευλαβικό απόσταγμα της καλωσύνης, λαμπικαρισμένη αγάπη του ταπεινού ανθρώπου. Ό,τι γίνεται πέρα από καθήκον, πέρα από υποχρέωσι, χωρίς να ζητηθή, από ανιδιοτελή αγάπη, αυτό είναι το φιλότιμο. Συνιστούσε τα εξής: «Να κάνουμε το καλό, όχι ωφελιμιστικά, όχι νομικά, αλλά από αγάπη προς τον Θεό. Τότε όχι μόνο με ευκολία κάνω ό,τι υποχρεούμαι, αλλά θυσιάζω και ό,τι δικαιούμαι». Αυτή η ιδιαίτερη αρετή του, το φιλότιμο, τον ανέδειξε ως λαϊκό ευεργέτη, ως στρατιώτη ήρωα, και ως μοναχό άγιο.

Μας υποδείκνυε να αποφεύγουμε την κατάκρισι. Έλεγε πως **ο δαίμονας της κατακρίσεως μας παραδίδει στο δαίμονα της πορνείας**. Μας νουθετούσε να

είμαστε σαν τη μέλισσα, να μαζεύουμε τη γύρι, τα καλά στοιχεία από παντού, όχι σαν τη μύγα, που πηγαίνει πάντα στις ακαθαρσίες.

Μεγάλη σημασία έδινε στην **καθαρότητα των λογισμών**. Να γίνη ο νους εργοστάσιο καλών λογισμών. Χρησιμοποιούσε απλά και καθημερινά παραδείγματα, σαν τις παραβολές του Κυρίου μας, για να κάνη αντιληπτό τον πνευματικό αγώνα στους ακροατές του. Μας έλεγε κάποτε: «Ο διάβολος είναι σαν τη γάτα. Κοιτάζει στα κλαδιά, κι όταν εντοπίση ένα πουλί, το κοιτάζει συνεχώς, μέχρι να το μαγνητίση και να το ρίξη από το κλαδί. Αν το πουλί κοιτάξη τη γάτα και προσπεράση το βλέμμα της, γλίτωσε. Αν την παρατηρή συνεχώς, το πουλί ζαλίζεται και πέφτει. Γι' αυτό **χρειάζεται προσπέραση και περιφρόνηση στο λογισμό που μας βάζει ο πονηρός**». Άλλοτε πάλι νουθετούσε: «Ο νους σας να είναι σαν το Άγιον Όρος. Πάνω από το Άγιον Όρος περνούν αεροπλάνα; Περνούν. Προσγειώνεται κανένα; Όχι. Έτσι να είναι και ο νους σας στους λογισμούς. Αφήστε τους να περάσουν, χωρίς να προσγειωθούν».

Βέβαια για όλα αυτά που συμβούλευε είχε και αισθητές δαιμονικές επιθέσεις. Αντιμετώπιζε καθημερινά τους πειρασμούς γενναία, καταφρονώντας τις κακουργίες τους. Ήξερε τις παγίδες που του έστηναν, και τους προσπερνούσε με αδιαφορία, ταπεινίωσι και θεία σύνεσι, χωρίς να φοβάται.

Εκείνο όμως που τον χαρακτήριζε ιδιαίτερα ήταν η **ταπεινώσις** του. Η πλουτοταπεινώσις, σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη της Κλίμακος. Έβαζε τον εαυτό του κάτω απ' όλη την κτίσι, πιο κάτω κι από τα ζώα. Θεωρούσε τον εαυτό του χειρότερο κι από γαϊδουράκι, χειρότερο κι από σκαθάρι. Θωρακιζόταν με την ταπεινίωσι, για να μη κινδυνέψη από υπερηφάνεια. Ονόμαζε τον εαυτό του λειψό, μυξιάρικο, χωριάτη, χαμένο, σκιάχτρο, αγράμματο και ολιγόμυαλο. Απέφευγε παραδειγματικά τις τιμές, τις διακρίσεις, τα αξιώματα, την προβολή. Όταν τον ρωτούσαν, αν υπερηφανεύεται με τις τιμές που του αποδίδουν, απαντούσε: «Τι να υπερηφανευτώ, όταν ξέρω ποιός είμαι; Κι όταν σκεφθώ πόσα κιλά αίμα έχυσε ο Χριστός για μένα, πάει να μου φύγη το μυαλό».

Κάποτε ένας Καυσοκαλυβίτης μοναχός διανυκτέρευσε στο κελλί του Γέροντος Παϊσίου. Το βράδυ ο μοναχός αυτός άκουσε πολλές δαιμονικές επιθέσεις κατά του Γέροντος. Το πρωί του είπε: «Καταλαβαίνω, Γέροντα, τι πόλεμο σας κάνουν οι δαίμονες κάθε βράδυ! ». Κι εκείνος απάντησε ταπεινά: «Δεν πάνε να βρούνε κανένα δυνατό».

Έλεγε ο ίδιος για την ταπεινίωσι: «Δεν αρκεί μόνο να διώχνουμε τους λογισμούς υπερηφάνειας, αλλά να σκεφθούμε τη θυσία και τις ευεργεσίες του Θεού και τη δική μας αχαριστία. Τότε η καρδιά μας, και γρανιτένια να είναι, ραγίζει. Όταν ο άνθρωπος γνωρίση τον εαυτό του, τότε του γίνεται κατάσταση η ταπεινώση. Ο Θεός

έρχεται και κατοικεί μέσα στον άνθρωπο και η ευχή λέγεται μόνη της».

Προς το τέλος της ζωής του ήθελε να ταφή απλά και απέριττα στο Άγιον Όρος. Μα επειδή ήταν θέλημα Θεού να ταφή εκτός Αγίου Όρους, υπάκουσε ταπεινά. Μόνο ζήτησε να μη κληθή κανείς στην κηδεία του.

Γι' αυτή την ταπείνωσή του ο Κύριος του έδωσε και το χάρισμα της **διακρίσεως**. Μπορούσε να δη ολοκάθαρα τον εαυτό του, μπορούσε να κάνει αξονική τομογραφία στην ψυχή του καθενός, μπορούσε να δη και το μέλλον. Με δυο λόγια απέκτησε το διορατικό και το προορατικό χάρισμα. Στενοχωριόταν με όσα συμβαίνουν στην πατρίδα μας, διέβλεπε με πίκρα το μέλλον στα πολιτικά, στα κοινωνικά, στα εκκλησιαστικά θέματα, μα δεν απελπιζόταν. Προέβλεπε ότι η παιδεία της χώρας θα χειροτερέψη, τα νομοσχέδια θα αλλάζουν το ένα πίσω από το άλλο, το ένα χειρότερο από το άλλο.

Παρ' όλα ταύτα μας διαβεβαίωνε πως θα 'ρθουν καλύτερες ημέρες, σοφώτεροι ηγέτες, σώφρονες ποιμένες. Προφήτεψε τα παγκόσμια γεγονότα, μα συνάμα συνιστούσε σε όλους μας να αποφεύγουμε τα άκρα, τον πανικό και την αδιαφορία. Να 'χουμε πάντα μια **καλή ανησυχία**. Ιδίως για τη συνθήκη Σέγκεν και το ηλεκτρονικό φακέλωμα έλεγε: «Αυτοί θα το ψηφίσουν, μα δεν θα προλάβουν να το ενεργοποιήσουν». Αυτό φάνηκε μέχρι στιγμής, τουλάχιστον τα τελευταία 25 χρόνια. Συνιστούσε επίσης: «Μάθετε τουρκικά. Δεν θα προλαβαίνετε να τους βαπτίζετε». Τόνιζε επίσης ότι μετά τις μεγάλες συμφορές, θα έρθη αληθινή ειρήνη στον κόσμο, και θα βαπτίζονται παντού, σε όλη την οικουμένη.

Κορυφαία απ' όλες τις αρετές του δέσποζε η **αγάπη** του. Όπου και να πήγαινε, αγκάλιαζε όλους τους ανθρώπους με στοργή και φροντίδα. Έδινε μεγάλη σημασία στην ελεημοσύνη. Τη θεωρούσε βασικό κριτήριο για τη σωτηρία καθενός.

Για να ευαρεστή τους ανθρώπους, μάζευε ρούχα, χρήματα, τρόφιμα και φάρμακα, τα έκανε δέματα και τα έστελνε σε απόρους. Βοηθούσε με χρήματα και με γνωριμίες τα φτωχά και τα ορφανά παιδιά, προκειμένου να σπουδάσουν. Κάποιοι ευεργετημένοι, σημερινοί επιστήμονες, ακόμη τον θυμούνται και τον ευγνωμονούν. Μοίραζε τα υπάρχοντά του σε μοναχούς, ασθενείς, φτωχούς, και σε μαθητές της Αθωνιάδος Σχολής. Συγχρόνως μοίραζε και ευλογίες: Σταυρούς, εικονάκια, βιβλία, κομβοσχοίνια, ακόμη και άγια λείψανα, όταν έβλεπε μεγάλη ευλάβεια. Εύκολα έδινε, δύσκολα έπαιρνε, και τούτο για να μη δυσανεστήσει τον δωρητή. Όλη του η ζωή ήταν δόσιμο, κένωσι, θυσία προς όλους. Παρακαλούσε τον Θεό να θεραπεύονται οι ασθενείς και να αρρωσταίνει ο ίδιος. Συμπονούσε, συναισθανόταν, συνέπασχε με καθένα που τον επισκεπτόταν. Πολλές φορές έκλαιγε μαζί τους. Νήστευε, κοπίαζε και προσευχόταν για τη σωματική και ψυχική υγεία των ασθενών αδελφών. Δεν υπολόγιζε τον εαυτό του, δεν είχε ίχνος φιλαυτίας. Όταν κάποιος μοναχός του

πρότεινε να οικονομήσει ο ίδιος τον εαυτό του, απάντησε ο Γέροντας: «Όταν έρχονται οι άνθρωποι με προβλήματα, τι να κάνω; Τον εαυτό μου θα κοιτάξω;».

Όμως παράλληλα βοηθούσε αδιακρίτως, ακόμη και Μουσουλμάνους, ακόμη και Βεδουίνους. Έκλαιγε για τους ανθρώπους που δεν πιστεύουν στον Χριστό. Θεωρούσε όλο τον κόσμο γονείς και αδελφια και συγγενείς. Αισθανόταν όλο τον κόσμο σαν αδελφούς του. Μοίραζε την αγάπη του σε όλους, αλλά ποτέ δεν στέρευε, γιατί είχε συνδεθεί με την αστείρευτη πηγή της αγάπης, τον Χριστό. Γι' αυτό και έγινε πατήρ παγκόσμιος.

Συγχρόνως με πολλή διάκρισι και ενδιαφέρον έκανε και αντιαρετικούς αγώνες, αντιμετωπίζοντας αιρετικούς, μάγους, ετεροδόξους και αλλοθρήσκους. Κάποτε είπε σε έναν Εβραίο κομμουνιστή που έβλεπε τον Γέροντα με πολλή υπεροψία: «Πες μου, έχεις διαβάσει καθόλου τους Ψαλμούς του Προφήτη Δαβίδ;». «Όχι», απάντησε εκείνος. Και του αποκρίθηκε ο Γέροντας: «Ξέρεις, εμείς οι μοναχοί διαβάζουμε όλους τους Ψαλμούς τουλάχιστον μια ή δυο φορές την εβδομάδα. Εμείς είμαστε πιο Εβραίοι από σας».

Σε θέματα πίστεως ήταν σταθερός και ανυποχώρητος. Ακραιφνώς Ορθόδοξος. Δεν δεχόταν συμβιβασμούς και καινοτομίες στα δογματικά. **Θεωρούσε τον Οικουμενισμό πολυκέφαλο τέρας. Συνάμα όμως μας συνιστούσε να μη φανατιζόμαστε, να μη βγαίνουμε από την Εκκλησία, όπως οι Ζηλωτές. Όχι ζηλωτές, όχι οικουμενιστές, αλλά Ορθόδοξοι.**

Παράλληλα η απέραντη αγάπη του δεν περιορίστηκε μόνο προς τους ανθρώπους, αλλά επεκτάθηκε σε όλη την κτίσι, ακόμα και στα ζώα και στα θηρία. Όπου και να βρισκόταν, επιμελώς φρόντιζε για την άλογη κτίσι. Συζητούσε με τα ερπετά, τα ζώα, τα πουλιά. Μεγάλη οικειότητα με τα οικιακά ζώα, γάτες και ποντίκια, ακόμα και με ξένους γάτους. Άφηνε σε κεραμιδένιο αυλάκι γάλα για τα φίδια, μια φέτα ψωμί για το τσακάλι της νύχτας, μια καραμέλλα έξω από τη μυρμηγκοφωλιά, για να ξεκουράζονται τα μυρμήγκια. Έγινε φίλος με ένα λαγό και με ένα ελάφι, στο μέτωπο των οποίων έγραψε ένα μαύρο Σταυρό, ειδοποιώντας τους κυνηγούς να μη τα σκοτώσουν. Κάποιος που δεν πίστευε στον Θεό, πίστεψε τελικώς, όταν τον είδε να ομιλή με μια σαύρα, για να βεβαιώσει την ύπαρξι του Θεού.

Τάιζε αρκούδες έξω από το κουζινάκι του. Κάποιοι μοναχοί τον είδαν να καλή και να τρέφη εκατοντάδες πουλιά με τα χέρια του. Τους μιλούσε σαν φίλος. Στο Σινά δυο πέρδικες του έκαναν παρέα και έτρωγαν μαζί του. Κάποια φορά νήστευαν μαζί του. Τον περίμεναν να φάνε μαζί. Κάποτε έπιασε φιλία με ένα κοκκινολαίμη, τον οποίον ονόμασε Όλετ, που σημαίνει παιδί στη γλώσσα των Βεδουίνων. Τον τάιζε με σιτάρι. Όταν αρρώστησε ο Γέροντας, ο Όλετ δεν έφαγε το φαγητό που του είχε αφήσει σε μια πλάκα. Πήγε να τον δη πως πάει στην υγεία του. Αυτό συγκίνησε τον Γέροντα.

Ανέφερε σχετικά: «Τα άγρια ζώα είναι πολύ φιλότιμα. Συνάντησα φιλότιμο περισσότερο στα άγρια ζώα, παρά σε πολλούς ανθρώπους. Αν θέλεις φίλο αληθινό μετά τον Θεό, πιάσε φιλία με τους Αγίους. Αλλιώς με τα άγρια ζώα». Τόνιζε όμως ότι **η αγάπη μας προς το ζωικό βασίλειο πρέπει να είναι το περίσσευμα της αγάπης προς τον άνθρωπο**, αλλιώς φτάνουμε σε παραλογισμούς, όπως ντυσίματα και πάρτυ για τα ζώα, ακόμα και νεκροταφεία ζώων, όταν κάποιοι άνθρωποι πεινούν, λιμοκτονούν και πεθαίνουν χειρότερα και από σκυλιά.

Η αγάπη του αγκάλιαζε όλη την κτίσι, ακόμη και τα φυτά, ακόμη και τους δαίμονες. Κάποτε προσευχόταν και για τους δαίμονες, αλλά αντιλήφθηκε πως ήταν μάταιο, γι' αυτό και σταμάτησε. Ωστόσο πονούσε ακόμη και για τον Εωσφόρο, και απορούσε πως ένας τόσο μεγάλος Άγγελος έπαθε τόσο φοβερή πτώσι **εξ αιτίας της υπερηφανείας του**. Έδειχνε απέραντη αγάπη προς όλους. «Καύσις καρδιάς υπέρ πάσης κτίσεως», καθώς ερμηνεύει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος.

Ο λόγος του ήταν πάντα «αλάτι ηρτυμένος». Συμβούλευε, νουθετούσε, μερικές φορές επιτιμούσε. Όταν ο ακροατής ήταν ανεπίδεκτος μαθήσεως, ξύλο απελέκητο που λέμε, και δεν πρόσεχε τις υποδείξεις του, ο άγιος Παΐσιος κάπου-κάπου φώναζε, αγανακτούσε, θύμωνε, αλλά απαθώς, με διάκρισι και λεπτότητα, χωρίς να πληγώνει. Ευκαίρως ακαίρως κήρυσσε Ιησούν Χριστόν.

Χρησιμοποιούσε αλληγορίες μέσα από τη φύσι, έλεγε ανέκδοτα, χωρατά, λογοπαίγνια, αστειευόταν με τους προσκυνητές, σαν μικρό παιδί μαζί τους γελούσε, προσπαθώντας να τους παρακινήσει στα πνευματικά, να πετάξουν σαν πουλιά. Έλεγε π.χ. πως δυστυχώς δεν θέλουμε βουλευτές, αλλά βολευτές, για να μας βολεύουν στα πάθη. Σε κάποιον που τον ρώτησε που βρίσκει τόσα λουκούμια, του είπε πως τα μαζεύει από τις λουκουμιές, δείχνοντας τις κουμαριές. Σε άλλον άσχετο που τον ρώτησε τι κάνει στο ασκητήριό του, του απάντησε πως έχει διακόνημα και εργασία κάθε βράδυ να ανάβη τ' αστέρια. Κατ' αυτόν τον τρόπο παρίστανε και τον σαλό, αποφεύγοντας την ανθρώπινη δόξα.

Σε κάποιον που ήθελε να αποκτήσει νήψη, του έλεγε: «Να νίβεσαι κάθε μέρα. Αν κι εγώ που νίβομαι, χ αίρι δεν είδα ακόμα». Σε αμελή μοναχό που δεν κατέβαινε εξ αρχής στις ακολουθίες, και είχε πολύ καιρό να ακούση τον "Άμωμο" (τον Ψαλμό που διαβάζεται στην αρχή του Μεσονυκτικού, αλλά και στις κηδείες) του έλεγε: «Τον διαβάζουν οι άλλοι για σένα, γιατί είσαι μισοπεθαμένος στην κούραση!». Κάποιος μοναχός του είπε πως είχε ακηδία, και ο άγιος Παΐσιος τον ρώτησε: «Τι θα πη ακηδία;». Απάντησε ο μοναχός: «Ακηδία θα πη αμέλεια, αφροντισιά». Και ο Γέροντας του αποκρίθηκε: «Όχι. Ακηδία σημαίνει πως δεν έκανες ακόμη κηδεία, δεν έθαψες τον νεκρό σου!».

Σε ένα ιερέα που του συνέστησε να μιλήσει για την αγάπη και την ταπείνωσι, του

είπε να του φέρη δυο σακκούλες, για να βάλη μέσα λίγα κιλά αγάπη και λίγα κιλά ταπεινώσι, εννοώντας φυσικά πως αυτά δεν είναι τόσο εύκολα, όσο νομίζουμε. Σε άλλον πάλι που τον ρώτησε αν έχη δει το άκτιστο φως, ο Γέροντας, για να αλλάξη τη συζήτησι, απάντησε πως έχη μια κτιστή σόμπα για το χειμώνα.

Μας τόνιζε την ιδιαίτερη σημασία της προσευχής. **Θεωρούσε την προσευχή πιο ωφέλιμη, πιο αποτελεσματική από τη συνομιλία και την αλληλογραφία.** Ήθελε την προσευχή να γίνεται με πόθο, με συναίσθησι, με στεναγμούς, όχι μηχανικά σαν αγγαρεία. Ο ίδιος είχε την αδιάλειπτη, καρδιακή και καθαρή προσευχή. Ευχέτης του σύμπαντος κόσμου. Προσευχόταν για τον εαυτό του, για τους ζώντες, για τους κεκοιμημένους, ιδίως για τους τελευταίους. Συνιστούσε στους μοναχούς να προσεύχωνται για όλους τους κεκοιμημένους. Πίστευε πως ο λόγος του Κυρίου: «εν φυλακή ήμην και ουκ επεσκέψασθέ με» αφορά και τους κεκοιμημένους, που είναι σαν φυλακισμένοι, ιδίως αυτοί που προγεύονται την κόλασι. **Κάθε προσευχή για τους κεκοιμημένους είναι επίσκεψις στη φυλακή τους.**

Είχε ιδιαίτερη ευλάβεια και αγάπη στην Παναγία μας, την οποία τακτικά επεκαλείτο και την είχε δει οφθαλμοφανώς. Μας βεβαίωνε ότι οι προσευχές και οι αδιάλειπτες πρεσβείες Της στηρίζουν όλο τον κόσμο. Το παρακάτω περιστατικό βεβαιώνει τον λόγο.

Αρχές του καλοκαιριού του 1983 ήταν πολύ λυπημένος. Συνέστησε σε κάποιον ιερέα να λειτουργήση μια συγκεκριμένη ημέρα του καλοκαιριού, διότι τα πράγματα, όπως προέβλεπε, ήσαν πολύ επικίνδυνα μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Κατόπιν εξαφανίστηκε για δύο μήνες, και οι προσκυνητές στο κελλί του στην Παναγούδα επέστρεφαν άπρακτοι. Φαίνεται κάπου προσευχόταν έγκλειστος νύχτα και μέρα για τη σωτηρία της πατρίδας μας. Πράγματι τότε το τουρκικό πλοίο “Σεισμίκ” γυρόφερε στο Αιγαίο, και ο ελληνικός στρατός μεταφέρθηκε στα σύνορα εν όψει ενός επικειμένου πολέμου.

Μετά από δύο μήνες ο Γέροντας βγήκε ολόφωτος, αλλά σύννουσ και πολύ σκεπτικός. Μας πληροφόρησε με πολλή σοβαρότητα: «Να ευχαριστήτε την Παναγία μας, γιατί χάρι σ’ Αυτήν στέκεται ο κόσμος όλος ακόμη όρθιος!». Τι είδε και τι άκουσε, δεν μάθαμε. Μπορούμε όμως να καταλάβουμε που βρισκόταν και τι είδε όλους αυτούς τους δύο μήνες.

Πολλές μαρτυρίες πιστών, εμφανίσεις, θαυματουργίες, μας βεβαιώνουν ότι ακόμη και τώρα, μετά την κοίμησί του, ο άγιος Παΐσιος έχη πολλή παρρησία προς τον Θεό, μας βοηθεί καλύτερα και αποτελεσματικώτερα από τον ουρανό. Έγινε ο ίδιος μια άσβεστη καιομένη λαμπάδα μπροστά στον θρόνο του Χριστού και της Κυρίας Θεοτόκου, για να πρεσβεύη για όλους μας, έως τη συντέλεια των αιώνων.

Έχοντας λοιπόν ένα τέτοιο Άγιο, ένα ανεκτίμητο θησαυρό της Ελλάδος, καύχημα του Αγίου Όρους, φάρο τηλαυγή της Ορθοδοξίας, κόσμημα της Εκκλησίας και πρεσβευτή της οικουμένης, ποια είναι η δική μας ευθύνη απέναντι στον Θεό, στους συναθρώπους μας, στον ίδιο τον εαυτό μας; Ποιος είναι ο προσωπικός μας πνευματικός αγώνας, η δική μας άσκησης, η ζωή, ο λόγος, το έργο μας, η ομολογία μας, το δικό μας φιλότιμο, σύμφωνα με τα πάνσοφα λόγια του;

Η εποχή που ζούμε είναι δύσκολη. Η ζωή κατήντησε ανυπόφορη. Η αμαρτία φαίνεται να κυριαρχή. Κρίσις παντού, σε όλα τα επίπεδα. Ακοές πολέμων, επικείμενοι πόλεμοι, αυτοκτονίες, ανεργία, πείνα, φτώχεια, πανικός, αδιέξοδο, κατάθλιψις και απελπισία σε όλη την υφήλιο. Πόλεμος κατά της Πατρίδος, κατά της οικογενείας, κατά της Εκκλησίας, κατά της παιδείας μας. Πού οδηγούμαστε; Τι θα απογίνουμε; Πού θα βρεθή ένας Προφήτης Ιερεμίας να θρηνήση την απώλεια της πόλεως της Ιερουσαλήμ, της ψυχής μας και όλου του κόσμου;

Όμως **ας μη απελπιζόμαστε**. Έχουμε μαζί μας τον Χριστό, την Παναγία, όλους τους Αγίους μας, τον όσιο Παΐσιο, που μας βλέπουν από τον ουρανό και μας ενθαρρύνουν. Να μη πανικοβαλλόμαστε, να μη απελπιζόμαστε, να μη παραδίδουμε τα όπλα. Οι πειρασμοί, οι δοκιμασίες και οι αντιξοότητες της ζωής είναι απολύτως μέσα στο πρόγραμμα της πορείας μας. Ας κάνουμε τον μικρό, τον ταπεινό μας αγώνα μέσα στην Εκκλησία, και ο Θεός δεν θα μας αφήση. Αρκεί **να έχουμε φιλότιμο**, να αγωνισθούμε καθέννας κατά το μέτρο του, στη νηστεία, στη μετάνοια, στην προσευχή, στη σιωπή, στην υπακοή και στην ταπείνωσι. Γνωρίσαμε έναν Άγιο, τον είδαμε, τον ακούσαμε. **Ας τον μιμηθούμε έστω και στα λίγα**, στην μικρή άσκησι που μπορούμε να κάνουμε, στη λίγη νηστεία, στη μικρή αγρυπνία, στην προσευχή, στη συντριβή και στην ταπείνωσι, για να αναπληρώσουμε τα κενά στον δύσκολο αγώνα μας.

Έτσι θα καθαρισθούμε, έτσι θα φωτισθούμε, έτσι θα αγιασθούμε, με την υπομονή, την καρτερικότητα, την ελπίδα και την εμπιστοσύνη μας μόνο στον Παντοδύναμο Θεό. Ο άγιος Παΐσιος τα προέβλεψε, τα είπε, τα ερμήνευσε. Μας υποσχέθηκε πως θα έρθουν καλύτερες ημέρες, καλύτερες συνθήκες ζωής, καλύτεροι ηγέτες, καλύτεροι άνθρωποι. Μη τα παρατούμε, μη τα βάζουμε κάτω.

Μέσα λοιπόν σ' αυτές τις δύσκολες ημέρες που ζούμε, ας κρατήσουμε τη μεγάλη υπόσχεσι που ο επίγειος αυτός Άγγελος, ο ουράνιος αυτός άνθρωπος, ο προσφιλής και πολύ αγαπητός μας όσιος Παΐσιος προφήτευσε με τα αγιασμένα του χείλη: **«Μετά τη μπόρα τη δαιμονική, θά 'ρθει η λιακάδα η θεϊκή!»**. Αμήν.

(«Ο Όσιος Γρηγόριος», ετήσια έκδοσις της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

Όρους, περίοδος Β΄, έτος 2015, αριθμ. 40, σελ.13-44)

(Πηγή ηλ. κειμένου: hristospanagia3.blogspot.com)